

Л. П. Стеців, П. П. Лазановський

Українська академія друкарства, м. Львів, Україна

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСУВАННЯ ТЕХНІКО-ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ ОПЕРАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА

Наголошено на винятковому значенні для підприємств приймати ефективні рішення під час запровадження у їх виробництва технології та техніки нових поколінь у частині фінансування за умови теперішніх кризових явищ в економіці. Акцентовано особливу увагу на доцільності розвитку підприємствами саме техніко-технологічної складової системи їх операційного менеджменту як основи досконалості та прогресивності виробничих процесів у цілому. З'ясовано, що сучасний український фінансовий ринок, незважаючи на певні труднощі, пропонує підприємствам низку напрямів і джерел покриття потреби у капіталовкладеннях у реалізації заходів техніко-технологічного спрямування. Встановлено, що, одночасно, не існує альтернативи чистому прибутку підприємства в контексті вирішення завдань фінансування заходів техніко-технологічного оновлення його виробничих процесів. Охарактеризовано сьогоденні умови залучення підприємствами фінансових ресурсів через банківське кредитування та фінансовий лізинг й оцінено ці два конкурентні варіанти фінансування на основі здійснених аналітичних розрахунків. Проведено економічне обґрунтування доцільності використання поліграфічним підприємством одного з трьох можливих варіантів забезпечення фінансування придбання (як прикладу) потокової лінії для виготовлення книг Sigloch Kolbus BF-511 (з прибутку підприємства, за рахунок банківського кредиту та на основі фінансового лізингу). Сформовано, за результатами дослідження цієї проблематики, комплекс загальних висновків і рекомендацій та окреслено основні завдання щодо їх перспективи.

Ключові слова: операційний менеджмент; техніко-технологічні рішення; фінансування; кредит; фінансовий лізинг; ефективність.

Вступ. Кожне підприємство (організація) навіть за певних неспівмірних, на перший погляд, умов свого функціонування (наприклад, різних часток охоплення ринку продукції та послуг, обсягів виготовлюваної продукції та пропонованих послуг, чисельності працівників, складності використовуваних технологій та техніки тощо) є непростю системою з точки зору її організаційно-управлінських, виробничо-технологічних та інших процесів. У ефективному функціонуванні такої системи особливе місце відведено операційному менеджменту, роль і завдання якого, як відомо, полягають у перетворенні всіх вхідних ресурсів підприємства (організації) в товари і послуги. Винятково важлива роль серед усіх процесів операційного менеджменту належить управлінню виробничими процесами, тобто тими, що ґрунтуються на поєднанні в загальне ціле низки технологічних операцій – первинних "комірок" у всьому технологічному ланцюгу виготовлення продукції. Очевидно, що від того, як організоване робоче місце технологічної операції за рівнем технічного оснащення, матеріального забезпечення, науково обґрунтованих нормозавдань, кваліфікації персоналу і т. ін., залежить як якість її безпосереднього виконання, так і хід виробничого процесу загалом. Саме з важливості зазначено ви-

ще зрозумілою є значна зацікавленість науковців і практиків у різноплановому дослідженні виробничих технологічних (і не тільки) операцій. Цей актуальний факт зумовив також і наш вибір операційного менеджменту як об'єкта дослідження. Предметом такого дослідження визначено є сучасних можливостей підприємств у використанні варіантів фінансового забезпечення техніко-технологічних рішень під час виконання операцій на прикладі поліграфічного виробництва.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Перш ніж аналізувати теперішні напрацювання в операційному менеджменті, треба зазначити, що одним з перших його дослідників на рівні вивчення операцій були такі зарубіжні та українські вчені й практики, як: Ф. Тейлор, Френк та Ліліан Гілбрети (наукова організація та нормування праці на операціях), Г. Гант (стимулювання робітників, планування виробничих операцій), Г. Форд, Г. Мейкард (поділ робіт на операції та прийоми їх виконання), К. Адамецький (виконання операцій виробничих процесів у часі, види руху виробів у виробництві та тривалість операційного циклу), С. Митрофанов (об'єднання операцій у потокові лінії), В. Глушков, В. Чумаченко (застосування математичних методів для дослідження операцій) та ін.

Інформація про авторів:

Стеців Леся Петрівна, канд. екон. наук, доцент кафедри фінансово-економічної безпеки, обліку і оподаткування, декан факультету медіакомунікацій та підприємництва. **Email:** L_stetsiv@ukr.net

Лазановський Петро Петрович, канд. екон. наук, доцент кафедри підприємництва та маркетингу. **Email:** Lazanovskyi@ukr.net

Цитування за ДСТУ: Стеців Л. П., Лазановський П. П. Забезпечення фінансування техніко-технологічних рішень операційного менеджменту підприємства. Науковий вісник НЛТУ України. 2017. Вип. 27(7). С. 122–126.

Citation APA: Stetsiv, L. P., & Lazanovskyi, P. P. (2017). Financial Support of Technical and Technological Solutions of the Enterprise Operations Management. *Scientific Bulletin of UNFU*, 27(7), 122–126. <https://doi.org/10.15421/40270723>

У нинішніх дослідженнях операційного менеджменту, на нашу думку, потрібно виділити такі два основні напрями. Автори першого з них розвивають його сутнісно-теоретичну компоненту, яка здебільшого добре розкривається в сучасних підручниках та навчальних посібниках. Серед них варто виокремити українські видання П. Белінського, В. Василькова, В. Воронкової, І. Гевко, Г. Капінос, О. Кузьміна, О. Михайловської, Т. Омеляненко, О. Сумець, О. Трут та ін. Щодо другого напрямку вивчення проблематики операційного менеджменту, то він сьогодні орієнтований на розв'язування науковцями певних його задач і проблем, серед яких, наприклад, є питання якості продукції (Alkema, 2011; Tarasiuk & Babych, 2016), логістики (Solodka, 2008), управління виробництвом і окремими його складовими (Bieliaieva, 2009; Kravchenko, 2011; Topornytska & Melnyk, 2015; Chorna, 2010), особливостей дії операційного менеджменту в різних сферах і галузях підприємства (Mykytenko, 2009; Solopenko, 2008) й низка інших. У цілому ж можна зазначити, що операційний менеджмент успішно розвивається як у науковому, так і в практичному напрямі, посідаючи одне із чільних місць у загальній тематиці економічного та управлінського змісту. Однак, поряд з відзначеною вже актуальністю, наявністю немалої кількості розробок, на наше переконання, поза належною увагою науковців-фахівців нині все ще залишаються, зокрема, ті елементи операційного менеджменту, що стосуються вивчення саме технологічних операцій. Динамічні зміни у технологіях, запровадження нового устаткування (здебільшого надто дорогого) потребують встановлення прогресивних норм часу та виробітку, розроблення проектів робочих місць, підготовки персоналу тощо. У цьому контексті актуальною стає проблема пошуку підприємствами джерел фінансування для започаткування своїх виробництв чи оновлення вже діючих. Тому, враховуючи стан дослідження проблем розвитку операційного менеджменту, вважаємо за доцільне зробити акцент у цій науковій публікації на авторському баченні вирішення саме фінансових аспектів техніко-технологічного проектування (оновлення) виробничих процесів на прикладі виготовлення поліграфічної продукції.

Мета дослідження – надати аналітичну оцінку пропонуваному сучасним українським ринком варіантам фінансового забезпечення техніко-технологічних рішень операційного менеджменту та виконати економічне обґрунтування їх вибору на прикладі поліграфічного виробництва.

Відповідно до поставленої мети у роботі вирішували такі завдання:

- аналіз фінансового ринку на предмет наявних умов, джерел та варіантів фінансування техніко-технологічних рішень у системі операційного менеджменту підприємств;
- вибір оптимального джерела фінансування придбання техніки підприємством (на прикладі потокової лінії для виготовлення книг Sigloch Kolbus BF-511);
- окреслення перспектив подальших досліджень у цій економічній проблематиці.

Виклад основного матеріалу дослідження. Техніко-технологічне проектування виробничих операцій у найбільш загальному трактуванні його змісту як процесу полягає в доборі устаткування відповідно до передбаченої підприємством технології їх виконання. З точки

зору операційного менеджменту це завдання вирішує техніко-технологічне підготовлення виробництва. При цьому однією з найважливіших є можливість підприємства профінансувати придбання запроєктованого устаткування. Ця проблема може бути вирішена відносно легко, коли затрати на купівлю устаткування є незначними, чи такими, що можуть бути покриті власними джерелами фінансування. За інших обставин підприємства мають змогу скористатися альтернативними джерелами фінансування, серед яких виділяють банківські кредити та фінансовий лізинг (надалі – лізинг). Треба зазначити, що сучасне законодавче поле України з цих питань розроблене змістовно та спрямоване на створення всіх можливостей у залученні інвестицій для техніко-технологічного розвитку їх виробництв (Zakon Ukrainy, 2004, 2017).

Надалі, відповідно до поставленої мети дослідження, виконано обґрунтування трьох варіантів залучення капітальних вкладень поліграфічним підприємством для придбання сучасної потокової лінії Sigloch Kolbus BF-511 з виготовлення книг у палітурці, паперовій чи пластиковій обкладинці, а саме:

- із власного чистого прибутку;
- із залученням банківського кредиту;
- на основі лізингу.

Для оцінки залучення трьох варіантів найперше виконано розрахунки річної виробничої потужності лінії за двохзмінної роботи та продуктивності 30 книг/хв, а також вартісної оцінки витрат на виготовлення продукції на цій операції (табл. 3). Надалі за відповідними методиками розраховано потреби у кредитних ресурсах і лізингових платежах для придбання підприємством лінії з включенням відповідної частини з них у загальну суму вартісної оцінки витрат на виготовлення продукції (Zakon Ukrainy, 2004, 2017). При цьому, за нашими дослідженнями, умови кредитування та лізингу устаткування на нинішньому українському ринку цих послуг значно різняться у банках і лізингових компаніях (відсоткові ставки – 15÷30 %, комісії за організацію лізингових операцій 1÷15 %, попередні платежі за лізингом 15÷30 % тощо). У наших розрахунках прийнято найбільш вживані значення цих показників, що внаслідок й сформувало вихідні дані (табл. 1).

Табл. 1. Вихідні дані для фінансового обґрунтування варіантів придбання потокової лінії Sigloch Kolbus BF-511

Показник	Одиниця виміру	Значення
1. Середньоринкова вартість потокової лінії з ПДВ	млн грн	9,0
2. Продуктивність лінії	книг/хв	30,0
3. Термін кредитування чи лізингу (кількість платежів)	місяць (платіж)	36,0
4. Річна відсоткова ставка за кредитом	%	19,5
5. Разові комісійні виплати банку	%	1,0
6. Авансовий платіж за лізингом (у % від вартості потокової лінії)	%	15,0
7. Комісійні виплати за організацію лізингової операції (у % від вартості потокової лінії)	%	7,0
8. Комісійні виплати за лізинговою угодою (у річних відсотках від невідшкодованої попередньою лізинговою оплатою та черговими платежами вартості потокової лінії без ПДВ)	%	11,0
9. Схема нарахування відсотків за кредитом чи лізинговими платежами	-	стандартна

Результати розрахунку показників за кредитом та лізингом потокової лінії Sigloch Kolbus BF-511 занесена в табл. 2.

Табл. 2. Показники кредитування та лізингу потокової лінії Sigloch Kolbus BF-511

Показник	Значення, грн
I. Кредитування:	
1.1. Тіло кредиту з ПДВ	9000000,0
1.2. Комісійні виплати банку	90000,0
1.3. Сума виплат, усього	11795625,0
- в т.ч. відсотки банку	2705625,0
1.4. Середньорічні виплати за відсотками банку	901875,0
II. Лізинг:	
2.1. Авансовий платіж лізингу з ПДВ	1350000,0
2.2. Вартість об'єкта лізингу з ПДВ	7650000,0
2.3. Комісійні виплати за організацію лізингової операції	630000,0
2.4. Комісійні виплати за лізинговою угодою	1297312,5
2.5. Сума лізингових платежів, які підлягають сплаті за використання потокової лінії	9577312,5
2.6. Загальна сума лізингових платежів з урахуванням авансового платежу	128546,25
2.7. Середньорічні витрати на комісійні виплати за лізингом	432437,5

У табл. 3 наведено підсумкові значення річних вартісних витрат і вартісних результатів використання потокової лінії Sigloch Kolbus BF-511 за трьома варіантами можливого фінансового забезпечення її придбання.

Табл. 4. Вартісна оцінка результатів та показників економічної ефективності використання потокової лінії Sigloch Kolbus BF-511

Показник	Одиниця виміру	Значення за варіантами				
		прибуток підприємства	банківський кредит		лізинг	
			фіксована рентабельність продукції	змінна рентабельність продукції	фіксована рентабельність продукції	змінна рентабельність продукції
1. Рентабельність продукції (середньоринкова)	%	20	20	8,6	20	7,86
2. Вартісна оцінка результатів	грн.	11329507,2	12519757,2	11329507,2	12604432,2	11329507,5
3. Прибуток (річний економічний ефект) підприємства	грн.	1888251,2	2086626,2	896376,2	2100738,7	825814,0
4. Термін окупності капіталовкладень	роки	4,77	4,31	10,04	4,28	10,9
5. Фондовіддача	грн.	1,26	1,39	1,26	1,40	1,26

Як видно з розрахунку показників, витрати з виготовлення продукції на потоковій лінії в разі залучення альтернативних джерел фінансування (кредитних чи лізингових ресурсів) є вищими, ніж в разі використання власних коштів. Тому, щоб забезпечити хоча б мінімальний прибуток (річний ефект), а також прийнятні для підприємства значення терміну окупності капіталовкладень, воно змушене буде збільшувати ціну одиниці продукції за інших однакових ринкових умов. За таких фінансово-економічних обставин підприємству потрібно здійснити моніторинг ринку книжкової продукції на предмет його "реакції" щодо можливого зростання цін на неї. Водночас зазначимо, що загальні витрати на придбання потокової лінії Sigloch Kolbus BF-511 на умовах кредитування є меншими, ніж на умовах лізингу (11795625,0 грн проти 12854625,0). Проте такий розрахунок є досить відносним, оскільки передбачає використання розрахункових даних, які, безперечно, нестабільні в часі, що призводитиме, своєю чергою, до змін в ефективності цих варіантів залучення коштів підприємством.

Табл. 3. Вартісна оцінка витрат за варіантами фінансування у річному вимірі

Стаття витрат	Значення за варіантами, грн		
	прибуток підприємства	банківський кредит	лізинг
1. Матеріали	4199040	4199040	4199040
2. Витрати на оплату праці	768322	768322	768322
3. Відрахування на соціальні заходи	169031	169031	169031
4. Загальновиробничі витрати	3021036	3021036	3021036
5. Адміністративні витрати	215554	215554	215554
6. Витрати на збут продукції	391960	391960	391960
7. Інші операційні витрати, всього в т.ч.:	676313	1668188	1738750,5
- комісійні виплати та середньорічні виплати за відсотками банку	-	991875	-
- витрати за лізинговою угодою	-	-	1062437,5
Всього витрат	9441256	10433131	10503693,5

У розрахунку вартісної оцінки результатів підприємства за цими варіантами фінансування можливий двоєдиний підхід:

- рентабельність продукції фіксована (за середньоринковими оцінками – від 10 % до 25 %);
- рентабельність продукції змінюється відносно витрат.

Залежно від вибору цих варіантів підприємство отримує відмінні між собою показники ефективності залучення коштів для придбання потокової лінії Sigloch Kolbus BF-511 (табл. 4).

Попри це лізингове фінансування має низку організаційно-управлінських переваг, серед яких:

- лізингоотримувач одразу сплачує лише авансовий платіж і комісійні виплати за лізингом;
- не потрібна застава для отримання устаткування в лізинг;
- після закінчення терміну лізингової угоди устаткування може бути повернене лізингодавцю або викуплене лізингоотримувачем за його залишковою вартістю;
- інші переваги.

Отже, що успішне вирішення питань такого змісту можливе тільки за глибокого їх аналізу з урахуванням конкретних ринкових умов залучення фінансових ресурсів.

Висновки. За результатами виконаного дослідження можна зробити такі висновки:

- в умовах глобальної економічної кризи вирішення фінансових проблем і задач виходять та перший план як для окремих підприємств (організацій), так і для галузей виробництва на загал;
- у системі операційного менеджменту підприємства особливе місце належить управлінським рішенням, що

стосуються фінансування впровадження нової техніки на операціях технологічних процесів виготовлення продукції;

- підприємствам потрібно аналізувати переваги чи/та недоліки запропонованих нині ринком варіантів залучення фінансових ресурсів для купівлі технологічного устаткування, серед яких особливе місце посідають банківські кредити та фінансовий лізинг;
- вибір підприємством певного варіанта фінансування техніко-технологічних рішень його операційного менеджменту обов'язково має ґрунтуватися на результатах розрахунку основних показників економічної ефективності використання у виробництві придбаного устаткування (прибутку, терміну окупності капіталовкладень, фондівдачі тощо).
- розрахунки економічної ефективності потрібно виконувати як для кожного з варіантів фінансування (наприклад банківських кредитів і лізингу, як у цій науковій публікації), так і в межах кожного з них, беручи до уваги всі запропоновані нині ринком відмінні для них вихідні умови різними банками та лізингодавцями;
- пріоритетом у виборі варіантів фінансування техніко-технологічних рішень мають слугувати його власні фінансові можливості з наступним дофінансуванням з альтернативних джерел.

Отже, загальним підсумком цього наукового дослідження є твердження про обов'язковість проведення підприємствами глибоких аналітичних досліджень ринкових варіантів фінансового забезпечення техніко-технологічних рішень у системі операційного менеджменту та вибору їх не за інтуїтивним підходом, а на основі результатів розрахунку їх економічної ефективності.

Перспективи подальших розвідок у цій проблематиці, на нашу думку, можуть стосуватися розроблення нових підходів до методик оцінки варіантів фінансового забезпечення техніко-технологічних рішень операційного менеджменту підприємств з використанням економіко-математичних методів і створенням якісних програмних продуктів.

Перелік використаних джерел

- Alkema, V. H. (2011). *Operatsiina systema produktii yak chynnyk ekonomichnoi bezpeky vyrobnychoho pidpriemstva*. Retrieved from: <http://www.pu.if.ua/depart/Finances/resource/file/Zbirnyk/2011-2/alkemu.pdf>. [in Ukrainian].
- Bieliaieva, S. V. (2009). *Protsesnyi pidkhyd yak osnova operatsiinoi stratehii*. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnogo universytetu*, 1(3), 19–22. [in Ukrainian].
- Chorna, O. Ie. (2010). *Systema upravlinnia zapasamy "Kanban" na pidpriemstvakh mashynobudivnoi haluzi*. *Ekonomika ta upravlinnia pidpriemstvamy mashynobudivnoi haluzi: problemy teorii i praktyky*, 1(9), 28–38. [in Ukrainian].
- Kravchenko, O. A. (2011). *Modeliuvannia operatsiinoi systemy upravlinnia vyrobnyctvom "Tochno v strok"*. *Pratsi Odeskoho politekhnichnogo universytetu*, 3(37), 163–169. [in Ukrainian].
- Mykytenko, N. (2009). *Osoblyvosti proektuvannia operatsiinoi systemy u sferi posluh*. *Visnyk KNTEU*, 4, 54–59. [in Ukrainian].
- Solodka, O. V. (2008). *Lohistychnyi ta operatsiinyi menedzhment: vzaiemozviazok ta subordynatsiia*. Retrieved from: <http://www.grinchuk.lviv.ua/olbook/24/1148/html>. [in Ukrainian].
- Solopenko, R. I. (2008). *Metodyka pryiniattia upravlinskykh rishen v systemi operatsiinoho menedzhmentu aviatsiinoho pidpriemstva*. *Aktualni problemy ekonomiky*, 3(81), 94–100. [in Ukrainian].
- Tarasiuk, H. M., & Babych, N. O. (2016). *Upravlinnia yakistiu produktii yak odna zi skladovykh upravlinnia operatsiinoiu systemoiu*. *Visnyk ZhDTU. Seriia "Ekonomichni nauky"*, 3(77), 87–92. [in Ukrainian].
- Topomytska, O., & Melnyk, L. (2015). *Shliakhy pokrashchennia systemy operatsiinoho menedzhmentu na pidpriemstvi*. *Materialy Chetvertoi Mizhnarodnoi nauково-praktychnoi konferentsii pam'iaty pochesnogo profesora TNTU, akademika NAN Ukrainy Chumachenka M. H. "Innovatsiini aspekty resursovykorystannia"*, (pp. 29–30). Ternopil, 27 bereznia 2015 roku. TNTU im. Ivana Poliuia. [in Ukrainian].
- Zakon Ukrainy. (2004). *Pro finansovy lizynh (vid 16.01.2004 r.)*. Retrieved from: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/723/97-%D0%B2%D1%80>. [in Ukrainian].
- Zakon Ukrainy. (2017). *Pro banky i bankivsku diialnist (u redaktsii vid 10 chervnia 2017 rok)*. Retrieved from: http://urist-ua.net/zakony/pro_banky_i_bankivsku_diialnist/. [in Ukrainian].

Л. П. Стецив, П. П. Лазановский

Украинская академия книгопечатания, г. Львов, Украина

ОБЕСПЕЧЕНИЕ ФИНАНСИРОВАНИЯ ТЕХНИКО-ТЕХНОЛОГИЧЕСКИХ РЕШЕНИЙ ОПЕРАЦИОННОГО МЕНЕДЖМЕНТА ПРЕДПРИЯТИЯ

Подчеркнуто исключительное значение для предприятий принимать эффективные решения при внедрении в их производства технологий и техники новых поколений в части финансирования в связи с кризисными явлениями в экономике. Акцентировано особое внимание на целесообразности развития предприятиями именно технико-технологической составляющей системы их операционного менеджмента как основы совершенства и прогрессивности производственных процессов в целом. Выяснено, что современный украинский финансовый рынок, несмотря на определенные трудности, предлагает предприятиям немало направлений и источников покрытия потребности в капиталовложениях при реализации ими мероприятий технико-технологической направленности. Установлено, что несомненно, не существует альтернативы чистой прибыли предприятия в контексте решения задач финансирования мероприятий технико-технологического обновления его производственных процессов. Охарактеризованы сегодняшние условия привлечения предприятиями финансовых ресурсов через банковское кредитование и финансовый лизинг и дана оценка этим двум конкурентным вариантам на основе выполненных аналитических расчетов. Проведено экономическое обоснование целесообразности использования полиграфическим предприятием одного из трех возможных вариантов обеспечения финансирования приобретения им (в качестве примера) поточной линии для изготовления книг Sigloch Kolbus BF-511 (из прибыли предприятия, за счет банковского кредита и на основании финансового лизинга). Сформирован по результатам исследования комплекс общих выводов и рекомендаций и начерчены основные задания относительно их перспективы.

Ключевые слова: операционный менеджмент; технико-технологические решения; финансирование; кредит; финансовый лизинг; эффективность.

FINANCIAL SUPPORT OF TECHNICAL AND TECHNOLOGICAL SOLUTIONS OF THE ENTERPRISE OPERATIONS MANAGEMENT

The results of financial and economic activity of the enterprises largely depend on the level of technical and technological development of their industries. Therefore, an exceptional weight is given to the solutions in the system of enterprise operations management with respect to the choice of options available for financing the implementation of new technologies and techniques (or update of existing ones), especially under conditions of a global economic crisis. Taking into account the importance of the above-mentioned economic problem we have applied analytical methods to calculate the efficiency of the use of enterprises options for financing measures of technical and technological update of their production lines by means of investments from net profit, bank loans and financial leasing. A performed analysis shows that nowadays the Ukrainian financial market offers businesses the credit resources with quite different interest rates and terms and conditions of financial leasing, which depend on the terms of financing, the purpose of new equipment, financial condition of enterprises, etc. Financial potentialities of enterprises should be considered as a priority when choosing options for financing of technical and technological solutions. The example of book printing on Sigloch Kolbus BF-511 production line has been used to justify the choice of two other above-mentioned options of financing the acquisition of equipment. For this purpose, the expenses for annual production has been calculated including commission payments and bank interest payments in one case, and cost for leasing in the other case. When attracting external funding sources the company incurs additional expenses, therefore to ensure at least a minimum profit (annual economic effect) it will be forced to increase the price of a unit on equal market conditions. Meanwhile it is important to monitor the possible growth of market prices on a book market. The efficiency of a particular variant of the funding should be confirmed by a real time calculation of economic efficiency indicators (product payback period, capital productivity rate, etc.) as changes in market of funding conditions are quite dynamic. The overall result of our research is a statement about the need for constant monitoring of financial market by the enterprises in order to select the most effective options for funding of its technical and technological solutions, taking into account their economic, organizational and managerial advantages. Future trends in the development of this area of research is the design of new approaches to evaluate the variants of financial support for technical and technological solutions of the enterprises operational management by means of economic and mathematical methods and design of high quality software.

Keywords: operations management; technical and technological solutions; financing; credit; financial leasing; efficiency.